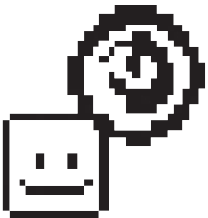

Käkriäinen

virtuaalisuus
03/2016

CTRL

Veera Koivaara

Was it love when we met on the Internet?

Luin hiljattain yhdysvaltalaisen Melissa Broderin kokoelman *So Sad Today. Personal Essays*. Ennalta tunsin Broderin virtuaalimaailmasta: hänen loistavalla *sosadtoday*-nimisellä Twitter-tilillään vellotaan 140 merkkiä kerrallaan eksistentiaalisessa ahdistuksessa, yksinäisyydessä ja arkisessa nihilismissä. Tähän tapaan: *the best things in life aren't life*.

Kansien väliin painetussa esikoiskokoelmassaan Broder kirjoittaa yli 140 merkkisissä esseissä pornosta, fantasioista, pakkomielleistä, riippuvuuksista, ahdistuksesta, lääkkeistä ja siitä, miten ei koskaan pyytänyt syntyä. Aika tavallisista häilyvistä sukupolvikokemuksista siis. Kiehtovaa on se, että tasa-arvoisesti ”arkitodellisuuden” kanssa kontekstin Broderin elämälle ja kokemuksille luovat virtuaalimaailma, sosiaalinen media ja chat-huoneet.

Broder kuuluu sukupolveen, joka on vasta alkanut sanallistaa sitä, miltä oikeasti vähintään puoliksi virtuaalitodellisuudessa eläminen tuntuu. Siitä, miltä tuntuu mennä vessaan selaamaan sosiaalista mediaa kesken illanvieton, koska virtuaalitodellisuudessa ihmisten kohtaaminen ei ole lainkaan yhtä vaivaannuttavaa kuin samassa olohuoneessa istuesssa. Siitä, miltä tuntuu rakastua twiittien luomaan rikkumattomaan illuusion ihmisestä, ja siitä, miltä tuntuu, kun ihminen ei tavatessa käyttäydykään lainkaan kuten profilinsa.

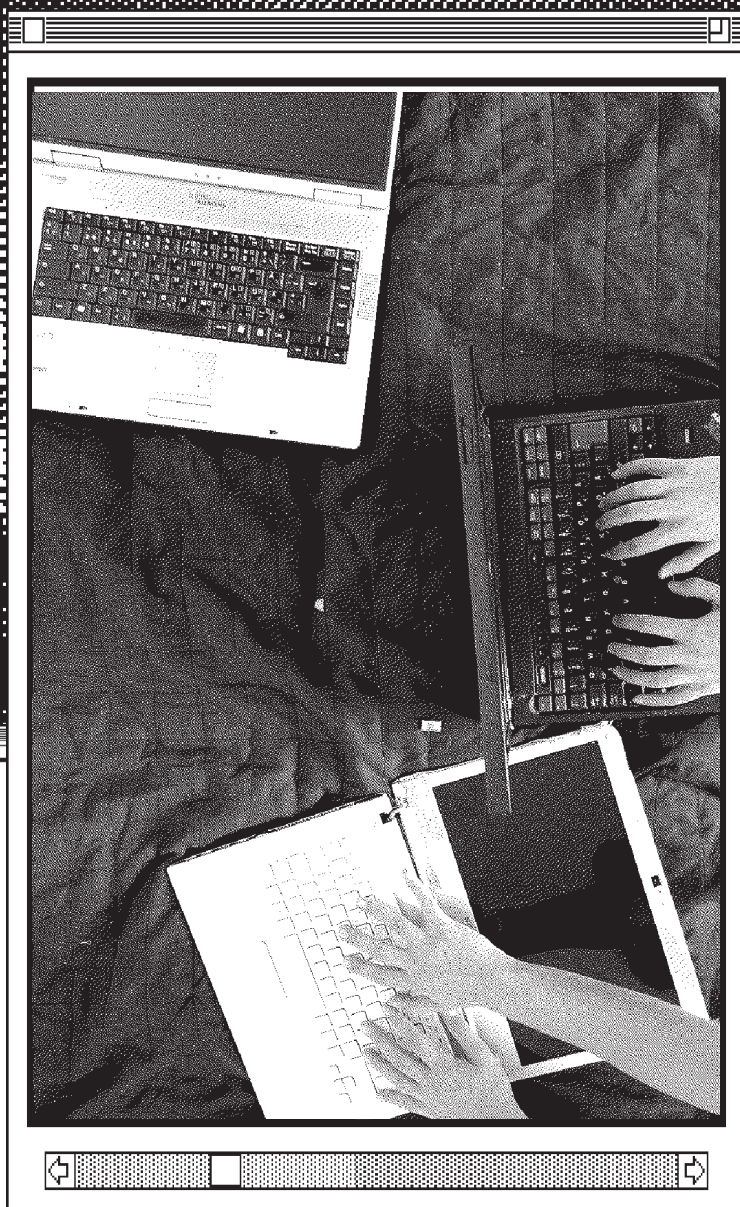
He poked and messaged and liked and faved my every Internet itch. I had my feelings, any feelings, under control.

Virtuaalisuus luo illuusion kontrollista: tunteen siitä, että valitseen itse, kuinka ja millä panoksella osallistun. Tunteiden projisointi profilikuvaan on helpompaa kuin oikeaan ihmiseen kaikkine virheineen, säröineen ja eritteineen. Teeman kunniaksi myös Käkriäinen sai vihdoinkin oman virtuaalitodellisuutensa. Lehden nettiversiossa (kakriainen.fi) juttujen järjestyksen näennäinen logiikka ja lukemista ohjaavat hierarkiat on purettu, ja sinä päätät, miten ja missä järjestyksessä luet.

Vuoden viimeinen numero ilmestyy joulukuussa. Sen teema on Kuolema: yksi, jota on yhä mahdotonta ulkoistaa virtuaalimaailmaan.

How are my feelings not going to kill me? The Internet is going to save me from my feelings. But what is going to save me from the Internet?

Julkaisija: Helsingin yliopiston kotimaisen kirjallisuuden ainejärjestö Putkinotko ry

putkinotkory.wordpress.com
Mannerheimintie 5 A, 00100 Helsinki

Helsingin Yliopiston Ylioppilaskunta HYY on tukenut julkaisua.
Painos 100kpl | Painopaikka: Unigrafia, Helsinki 2016

TÄSSÄ NUMEROSSA

- 3 Pääkirjoitus: CTRL
- 6 Todellisuutta, niinku
- 16 Kömpelyyttä, parodiaa ja empatiaa
- 20 Humanististen tieteiden digiloikka
- 24 Tarinankerrontaa peliohjaimella
- 26 olenko ainoa

Arviot:

- 30 meistä.txt
- 32 Teos sinkun olkapääksi
- 34 Unelmista, identiteetistä ja hyväksynnästä
- 36 Ärsyttävä ja ihana
- 38 Naismyytin kevyttä ravistelua

Päätoimittajat: Laura Hautsalo | Veera Koivaara

Toimitussihteeri: Petra Vainio

Taitto: Annukka Laine | Wolf Wikgren

Valokuvat: Veera Koivaara (Sivun 12 kuva: Johannes Ekholm)

Kirjoittajat: Anna Carlson | Laura Hautsalo | Reeta Holopainen | Kalle Karjalainen | Tiia Kähärä | Iina Mikkonen | Inari Mykkänen | Maiju-Sofia Pitkänen | Elina Tervonen

Todellisuutta, niinku

Laura Hautsalo kohtasi Rakkaus niinku -romaanin kirjoittaneen Johannes Ekholmin. Chatissa, totta kai.

Kuva: Johannes Ekholm

Laura moi! oon nyt linjoilla eli mun puolesta voidaan aloit-
Hautsalo taa haastattelu (:

Johannes moi
Ekholm mulle sopii kans nyt

LH kiva!
haluaisitko alkuun vähän kertoo sun kirjan syntyproses-
sista? mistä sait idean siihen?

JE olin 2013 tehnyt tällaisen "paljastuskirjan", nimeltä
"graafnen suunnittelu" [http://www.johanneseholm.com/
post/64887260476/graafnen-suunnittelu-käytännöt-teknii-
kat](http://www.johanneseholm.com/post/64887260476/graafnen-suunnittelu-käytännöt-teknii-
kat)
ja se muoto tuntui kiinnostavalta
ja halusin kokeilla miten sitä voisi kehittää fktion
suuntaan

LH aivan. sä et kuitenkaan halua määrittää kirjaasi romaa-
niksi?

JE muistan joskus niihin aikoihin sanoneeni että en osaa
kuvitella muita ihmisiä kuin itseni, ja haastattelumuo-
to veti mut ulos siitä oman mielen kuvittelusta kohti
subjektipositivoiden moneutta
no siis se graafnen suunnittelu kirja ei ollut romaani
se että siitä alettiin puhua fiktiivisenä teoksena oli
sellanen ketjureaktio
että olin jossain maininnut että omia puheitani voin
parannella ilman että kukaan saa tietää, ja tietty va-
litsen mitä otan mukaan sinne ja mitä jätän pois
mistä sitten kai kalin hesarissa päätteli että kirja
saa "fktion paperit"

LH tarkoitin, että et halua määrittää rakkaus niinku ro-
maaniksi?

JE mikä on tavallaan kiva "kirjallinen positio", mut epä-reilua niitä ihmisiä kohtaan jotka omilla nimillään siinä ovat
rakkaus niinku on romaani
se on niinku fktioversio siitä edellisestä faktakirjasta

LH okei. mua just kiinnosti lukijana se, että mitä dialogisuus ja hyvin näytelmälliset elementit tekee tekstille

JE että fktion keinon käsittelen niitä ajatuksia mitä haastattelukirjan tekoprosessi synnytti

LH aivan

JE näytelmällisyys on tavallaan siks siinä
että kuvittelin että ikäänkuin "ohjaan" esitystä tai elokuvaa ja saan itse valita vaatteet ja musiikin ja lavastuksen jne
dialogisuus peittää sen että mitään erityistä tarinaa ei ole
tarina peittää sen että dialogi ei kuitenkaan ole aina "totuudenmukaista" taikka tieteellistä tms
dialogit käsittelee sellasii juttuja mistä oon ite keskustellut ihmisten kanssa, tai mitä oon lukenut tai kuullut
mut sit koitin ihan harjottelun vuoks luoda niistä dialogeista "tilanteita"
vähän ku teatteriesitykseen sopivia
että on jotain "jännitteitä"
ja "draamaa"
aika pientä toki

LH niin aivan. kiinnitin huomiota kertojan poissaoloon teoksessa. kuinka tietoinen / luonteva valinta sulle oli jättää kertojan ääni pois romaanista?

JE se oli tosi tietoinen, tuntui välttämättömältä eleeltä koska koin että en haluu olla se joka selittää miten asiat on tai miten ne pitäis tulkita
se että ei ole kertojaa jättää sen vastuun lukijalle samalla tavalla ku tosi-tv
scripted reality
katsoja joutuu päättelemään mitä on mieltä siitä mitä näytetään
just siks että on niin paljon lukijan tehtävänä ajatella niin must tuntuu että se voi olla stimuloiva lukijalle, että niinku täyttää niitä tyhjiä osia omalla mielikuvi-

tuksella

koitin myös ajatella että koko romaanin eteenpäinvievä voima ei ole ihminen vaan kone/kapitalismi
niinku se kustantamon halu tuottaa "sukupuolviromaani"
tai iphonen recorderin halu ohjata joonaa tallentamaan kaiken elämässä
tai huumeen halu viedä lulua ja riretteä eteenpäin juhlasta toiseen

kuuntelin yle puheelta sun haastiksen, jossa kerroit nauhoittamisesta ja tallenteiden hyödyntämisestä

LH

en muista mitä sanoin siinä
oliks jotain fksuu? :)

JE

kerroit todellisuuden hyödyntämisestä
sun kirjan chatissa sad91rl kritisoi joonaa todellisu-
LH den "hyväksikäytöstä"

mitä mieltä sä olet itse siitä?

se on monimutkainen asia

JE

koska toi kirjahan just yrittää osoittaa millä tavalla se on epäreilua että "paljaasta elämästä" irroitetaan arvoa, joka sitten jakautuu epäreilusti, eli imetään alhaalta ylös ja viime kädessä 80% kirjan myyntituo-
tosta menee kustantajalle joka on iso mediatalo joka omistaa suomalaisen kirjakaupan ja suomen kuvalehden jne
mut sit silti mä suostuin siihen
mä en osaa sanoo siihen tavallaa mitään
tai siis se ongelma on mun nähdäkseni se että arvo syntyy ihmisten välisestä elämästä, mutta elämästä ei makseta palkkaa, ja se että mä oon käyttänyt ajatuksia ja lauseita jotka on ollut yhteisiä ja otan ne omiin nimiini on yhteisen yksityistämistä ja riistoa

LH

hmm niin
samalla sun romaani kuitenkin kritisoi tosi paljon työvoiman riistoa

JE

siis jotenki sama ajattelu ku wages for homework -liike joskus 60luvul
että siitä mikä ylläpitää kaupankäyntiä, eli elämän uusintaminen, ei makseta palkkaa
ootas, mä haen yhen linkin
""Kuka lyö läpi seuraavaksi?" Kenen keksinnöstä puhutaan huomenna? Kuka tulee valituksi voittajien joukkoon? Il-

miselvää on, että tällaisissa tunnelmissa ei keksimiskyky parane ja että lopulta menestyjiksi valikoituvat ne, jotka kylmäverisimmin kehtaavat laittaa nimiinsä yhdessä tuotetun.”

<http://kumu.info/paaosassa-elama/>

nyt jälkikäteen must tuntuu että mä oon just toiminu tolla tavalla

ja se että se kirja käsittelee tota ongelmaa temaattisesti ei poista sitä että se myös uusintaa sitä ongelmaa käytännössä

ja sit tää että me puhutaan täst asiasta ei myöskään poista sitä ongelmaa vaan lisää siihen vaan yhden kiepin lisää mikä pitää sen ongelman elossa sanotaan vaikka, että oon päättäny että seuraavaks aion toimia eri tavalla

LH niin

JE vähän sama logiikka ku siinä “isänmurhassa”
että jokainen isänmurha kuitenkin viime kädes pitää yllä Isää
tai Isän valtaa

LH no se oli mun seuraava kysymys :D päästiin luontevasti isään

JE pitäis vaan tehdä jotain muuta
ehkä tos tapaukses puhuin nii paljon isästä siin toivossa että se toimis sellasena “aufhebeninä”, että se teema katoaa kun siit on puhunu tarpeeks
ja tavallaan toimikin
ei tee enää yhtään mieli ajatella isyyttä tai kirjoitta siitä :))

LH ymmärrän

JE tai siis voi olla myös että koko “isäproblematiikka” ehti vanheta mulla itselläni ton kirjan kirjottamisjakson aikana
että kun alotin niin joku juttu oikeesti vaivas mua ja sit lopuks tajusin, vähän niinku sad91rl sanoo joo-nalle, että eiks se ongelma oo jo ratkennu
en tavallaa ees tiiä mikä se ongelma oli
paitsi että sillon ku se vaivas mua niin en pystyny pakenee sitä

LH niin, toi on just se. mietin paljon sitä, miks joona tuntuu sad91rlin sanojenkin jälkeen kaipaavan Merkityksellistä Suhdetta sen isään

JE tai siis edelleen mun isä, ja useimmat sen ikäpolven ihmiset, jos joudun "väittelyyn" heidän kanssa siis ärsyttää mua mut jotenki nykyään sellane filis että entä sitten vaik mua ei ymmärretä. miks mun pitäis yrittää opettaa ketään joka ei jaksa enää lähteä muuttamaan maailmankuvaansa tai sillee, ei juha sipilälle tarvii selittää mitä rasismi on, juha sipilä pitää vaan potkii vittuun

LH hei, siirrytään pois isäproblematiikasta

JE jes

LH mikä sun suhde mimeettisyyteen on? romaanissa toistuu ajatus todellisuuden tallentamisesta kirjalliseen muotoon

JE hmm

joo

mä luin sillon aristotelesta

ja olin just tehnyt julkaisun joka pyrki ~jäännöksettömään mimeettisyyteen

ja kirjotin silleen miten puhutaan

ja yritin saada mukaan kaikki epäjohdonmukaisuudet ja virheet niinku "jotenkaan" yms mitä ihmiset puheessa viljelee

että kyl rakkaus niinku pyrkii olee sillee mahdollisimman eksakti

just kuulin että badioulla on sellane kolmijako, että taide on joko didaktista (platon), klassista (aristoteles) tai romanttista (saksalainen hermeneutiikka)

nii toi on kyl tosi aristoteelinen

että tarkoitus saada katarssis tunnistamisen kautta

joona hahmona on tietty tosi didaktinen

sad91rl edustaa ehkä sitä romanttista suuntaa

että taiteella on jotain ominaisuuksia jotka lähenee uskonnollista

LH romaanin traditioon kuuluu ajatus jonkinlaisesta vaivalloisuudesta, siis siitä, että (mies)kirjailija kerää todellisuudesta aineksia ja sit jalostaa ne hiottuun kirjalliseen muotoon. ja siitä syntyy myös kirjailijan "nerous". yrittääks tää "raaka" mimeettisyys virheineen purkaa myös tota vaivalloisuus-myyttiä?

JE tavallaan joo ja tavallaan ei
se yrittää näyttää helpolta
ja tavallaan olikin
se itse kirjottaminen oli tosi helppoo ja vaivatonta
ehkä se mistä oon nykyään epäluulonen vaivattomuudessa
tulee kenneth goldsmithin kautta
että se on tehnyt sellasii kokeellisia kirjoja jotka on
olleet tosi vaivattomia
esim kirjottanu kirjan mikä on sanasta sanaan yks koko
sanomalehti
mut sit se myös teki sen michael brown "runon"
että se otti sen ruumiinavausraportin ja luki sen niinku
se olis runo
mikä oli vaan ihan hirvee teko
valkonen mies ottaa ja tekee taideteoksen mustan ihmisen
kuolemasta
ehkä mun suhde "löydettyyn" on kans muuttunut viime 3
vuoden aikana
"post production" nicolas bourriard
siin sanotaan esim että ei tarvii keksiä enää uutta pi-
tää vaan oppii käyttää sitä mikä jo on
remix everything
mut sit herää kysymys appropriatiosta

LH tohon mulla just liittyy kysymys

JE ja jotenki olin ite sokee sille, että mun helppo aineis-
ton kerääminen sieltä täältä itseasias on just kulttuu-
rista omimusta
omimista

LH miten sä suhtaudut siihen nyt?
esim joona puolustaa marginaalissa olevia ihmisryhmiä,
niin se kuitenkin "käyttää" niitä

JE joo
en tiidä
en tekis tolleen uudelleen
siis että tavallaan mä kirjailijana just käytin sellast
ajatteluu hyväkseni mikä tulee kansalaisoikeus ja queer
historiasta
joona ehkä sillee blatantimmin omii konkreettisesti niit
sen läheistensä elämiä
mut tos on kyl se mun kirjottamishetken sokee piste
että en nähnyt sillä hetkellä siinä ongelmaa
koska olin vaan keskittyny siihen ajatukseen että "nää
on tärkeitä juttuja mistä pitää puhua" tms

joo

LH mm niin. saaks kysyy mitä seuraavaksi? meinaatko kirjoittaa toisen romaanin?

JE joo kyl mä haluisin
tai mul on jotain ideoita
haluisin oppii kirjottaa
kirjottaminen on myös sellanen "kädentaito"
mitä ilman oon tähän mennes kyl pärjännyt

LH huh, hurja lause henkilöltä, joka on julkassu romaanin otavalta

JE mut se helppous viimekäden on tarkottanu että jonkun muun on täytynyt tehdä se työ (tai jotain muuta on täytynyt tapahtua millä syntyy illuusio kirjallisuudesta)

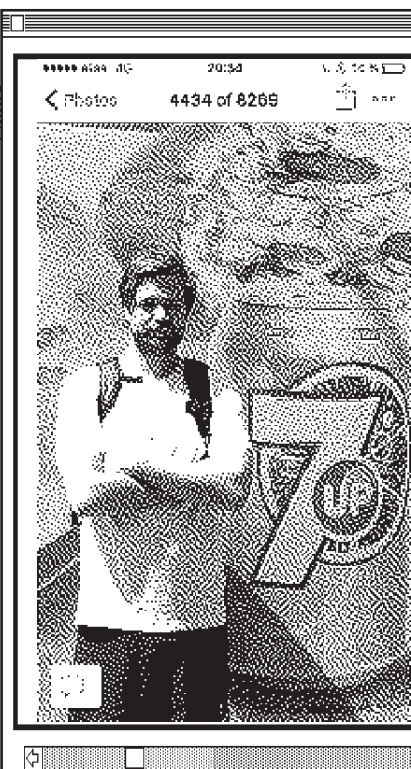
must tuntuu että osaan kirjottaa tweetin mittasia ajatuksia
ja sit osaan sommitella ne peräkkäin vähän niinku joku indesign taitto-ohjelman sivukartta
ja sit siit tuli romaani
kaikki tweetit ei ollu ees omia

LH eli kuitenkin oot tavallaan sitä mieltä, et kirjottamisen kuuluisikin olla vaivalloista?

JE hmm no siis tavallaan joo tavallaan ei
must tuntuu että on tosi vaikeeta tehdä jotain mikä näyttää helpolta
tai sit on onnekas

LH totta

JE helpot jutut niinku minimalismi oli modernismin synnyttämii
mut niihin liittyy ajatus siitä että luo aina jotain täysin uutta
ja ainutlaatuista
ja vastakkaista
niinku tyhjä galleria
tai pisuaarin kutsuminen veistokseksi
se helppous toimi siin tilanteessa vastalauseena vanhalle
mut samanlainen helppous ei tänä päivänä toimi
esim re:kenneth goldsmith
nii sit ehkä on turvallisempaa oikeesti nähdä vaivaa

en tiiä onks Taito ja joku olemassaolevan muodon osaami-
nen välttämätöntä
mut joku paneutuminen, omistautuneisuus
on must tärkeetä
että se tekeminen itsessään tuntuu tärkeeltä, eikä vaan
se lopputulos ja sen mahdollinen kaupallinen hyödyntä-
minen
oon kyl silleen anti-pro
että en haluis olla "ammattitaiteilija"
olin ammattikuvittaja ja se teki kaikest piirtämisest
mulle vastenmielistä
en haluu että kirjottamisen kanssa käy samoin
ja haluun opetella taas piirtämään
mut silleen etten näytä niit kuvii kellekään vaan tuhoon
ne

LH liittyykö paneutuminen myös kentän tuntemiseen? et näkee
oman teoksensa osana eri teosten dialogia tai kommentaa-
ria, tai sit niitä vastaan

JE joo kyl se on varmaan oleellista
että taide on yhteydessä johonki taiteen diskurssiin
ettei se oo vaa jotain alternative/ite-taidetta
must suurin osa paskast taiteest suomessa on paskaa just
siks että se ei oo suhteos mihinkää vaan kuvittelee voi-
vansa olla joku kuva tekijän sielusta tms
tai miks suurin osa suomalaisist romaaneist on must epä-
mielenkiintosii on että ne on nii sovinnaisii
niinku folkmusiikki
että saa soittaa vaan sellasel tavalla mist "kansa" on
tottunut tykkäämään
mä en oo ees lukenu neuromaani mut tykkään siitä kos-
ka kuulin että siellä on kohta mis kehotetaan lukijaa
poraamaan kirjaan reikiä
lol

LH :D

JE en ehkä oo pätevä sanoo mitään suomalaisest kirjallisuus-
desta

LH mut suomalaisen kirjallisuuden sovinnaisuudesta puhutaan
mun mielestä paljon, ja siitä syytetään aika pitkälle
kustantamojen sovinnaisista kustannuspolitiikkaa

JE joo

kirjallisuuden ja kustannustoiminnan liitto on jotenki tahmanen ja en oikein osaa hahmottaa jotain kirjojahan nykyään julkaistaan ilmaseks pdf:nä niin voi kysyy tarviiks kustantamoja enää jos ei painokuluja eikä levitysongelmaa

LH totta

JE tietty jotain pitäis tehdä että saisi näkyvyyttä mut ehkä siihen toimis joku tekijöiden ylläpitämä verkosto tai joku viraalimarkkinointi varmaan suurimmalla osalla kirjailijoista kuitenkin "tulot" tulee apurahojen muodossa. pitää olla tosi isoo myyntiä että sillä "elää" ja suomen kokoses maassa se tarkoittaa että pitää kirjoittaa ihmisille jotka äänestää keskustaa-kokoomusta-persuja, koska niit ilmeisesti on suomessa eniten eli pitää olla joku jaritervo että vois kuvitella saavansa rahaa kirjoista

LH totta. luulen, et kirjankustantaminen menee tulevaisuudessa siihen, et kirjailija maksaa siitä et kirja julkaistaan

JE artisti maksaa lol

LH sitä joku type & tell tekee jo

JE pitänee tutustua

LH mut hei, mä oon vaivannut sua jo yli tunnin. mun puolesta voidaan päättää keskustelu tähän

JE okei
kiitos täst:)

LH kiitos sulle tosi paljon!

virtuaalisuus

Trash

Talk2Me

You are currently online

Hello World!
currently online

InHuman651
currently online

SpectralPoet
away

WhatUpDawg92
offline

Verit4s
offline

Verit4s neg, god still up?
Verit4s guess not...
Verit4s oh well, maybe see u some day??
Verit4s bye.

Verit4s is now offline.

143 / 0

Kömpelyyttä, parodiaa ja empatiaa

Anna Carlson

Vuosikymmen sitten suomalaiselle runouskentälle puhkesi flarf-buumi. Sittemmin hiipunut skene kaikuu runoudessa yhä.

Flarf-runous on yksi 2000-luvun alkupuolella nousseista kielirunouden (language) haaroista. Kyseessä on menetelmä, jossa hakusanojen avulla etsitään internetistä runoiksi editoitavaa materiaalia. Alun perin googlauksena tunnettu tapa rakentaa runoja syntyi puolivahingossa, kun amerikkalainen runoilija Gary Sullivan osallistui runokilpailuun aikomuksenaan kirjoittaa maailman huonoin runo. Sullivanin itsensä mukaan flarf on tyyliltään lähellä campia, mutta vielä kömpelömpää ja vääräsäärisempää.

Perinteisesti flarfia rakennetaan etsimällä internetistä materiaalia erikoisin hakusanoin. Joistain hakusanoista, esimerkiksi sanoista 'unicorn' ja 'squid' on tullut sittemmin kliseitä. Hakutuloksien avulla voidaan löytää materiaalia pait-

si suoraan hakukonetuloksista myös keskustelupalstoilta, blogeista tai mainoksista. Löydöksiä leikellään ja yhdistellään, ja lauseita ja sanoja siirretään uusiin konteksteihin. Tuloksena syntyy tekstejä, jotka usein kritisoivat amerikkalaista tai länsimaista pinnallista elämäntapaa tai nettikeskustelijoiden erilaisia mielipiteitä, neurooseja ja pakko-mielteitä. Flarf-runot ovat usein parodisoivia, ja niiden tunnusmerkkejä ovat kömpelyys, kielioppivirheet ja huono maku.

Flarf-runous on useimmiten kirjoitusasultaan ja kieliopillisesti alieviivaavan huonoa. Tarkoituksena on ravistella runouden konventioita ja kyseenalaistaa sitä, mikä ylipäänsä on sallittua runoudessa. Keskeisenä kysymyksenä on, kuka saa päättää, missä hyvän ja huonon runouden raja kulkee. Myös runoilijuuden ja tekijyyden käsitteet haastetaan, koska tekstinpätökät ovat lähtöisin muiden kirjoituksista. Flarf on siis hyvin yhteisöllinen ja hierarkioita purkava runouden muoto.

Yhteiskunnallinen suomi-flarf

Lähiöissä tytöt kohtaa henkistä
että fyysistä alistamista

mutta sodassa naiset muuttuvat
koiran asemassa oleviksi
rukkasiksi.

Teemu Manninen: Tytöt tykkää sodasta

Suomalaisessa runouskentässä flarf on näkynyt etenkin Teemu Mannisen, Tytti Heikkisen, Harry Salmenniemen, ja osin myös Janne Nummelan ja Karri Kokon teksteissä. Teemu Mannisen vuonna 2007 julkaistu Lohikäärmeen poika oli ensimmäinen suomalainen runokokoelma, jossa flarf-vaikutteet olivat selkeästi nähtävissä, esimerkiksi runo ”Tytöt tykkää sodasta”, oli vastine tähän mennessä ehkä tunnetuimmalle flarf-tekstille, Drew Gardnerin runolle Chicks dig war. Mannisen myöhemmissäkin kokoelmissa on nähtävissä flarfin piirteitä, kuten absurdia komiikkaa, satiiria ja tarkoituksellisen huonoa kieltä. Manninen kyseenalaistaa eri tyylejä yhdistelevällä runoudellaan yleisesti hyväksyttyä hyvää makua ja runouden avantgardea.

Siinä missä amerikkalaisessa perinteessä flarf on pilkallista, ironista ja parodisoivaa, suomalaisessa flarf-runoudessa lähestymistapa on useammin kriittinen: esiin tuodaan vaikeita ja synkkiäkin aiheita, ja teksteissä näkyy empatia kuvattu- ja ilmiöitä kohtaan. Muiden muassa Tytti Heikkinen ja Karri Kokko ovat teoksissaan hyödyntäneet flarf-ai-

neksia yhteiskunnallisen kritiikin esiin nostamiseen.

Tytti Heikkisen flarfia hyödyntävä kokoelma Varjot astronauteista (2009) lähestyy lajiltaan rooli-runoa: sen teksteissä kulkee läpi teoksen puhuja nimeltään Läski XL. Puhujan runot ovat päiväkirjamaisia vuodatuksia, ja muistuttavat teinitytön IRC-galleria-kirjoituksia. Puhuja kamppailee itsetunto-ongelmien ja syömishäiriön kanssa: ”Vittu oon läski vaikka muut on laihoja. Oon kyl lyhytki, oonko läski vai lyhyt? Nokyl mä oon vaan nii hirvee läski ettei mtn järkee...” (runosta Ryhävalaan tasoa, s. 13). Runoissa tulee esiin myös puhujan kohdistuva seksuaalinen ahdistelu ja hyväksikäyttö, joita puhuja itse vähättelee, ja hän syyttää tapahtumista ensisijaisesti itseään. Kokoelmassa on lisäksi useita lehtikirjoituksen muotoon aseteltuja runoja, joissa esitellään kollaasin tavoin karmivimmat, median viihteeksi luokittelemat väkivalta- ja seksuaalirikokset.

Toinen suomalaisen todellisuuden synkkiä puolia käsittelevä ja flarfia hyödyntävä runoteos on Karri Kokon Varjofinladia (2005). Se on koottu suomalaisista ahdistusta ja masennusta käsittelevistä nettipäiväkirjoista vuoden 2005 keväältä. Teos on kuudenkymmenen sivun yhtenäinen proosaruno, jossa puhujat vaihtelevat jatkuvasti ja lauseet seuraavat kollaasinomaisesti toisiaan: ”Tämä on nyt lopun alkua. Tuntuu kuin olisin elänyt viimeisen vuoden maanalaista varjoelämää hengittäen lyhyin hengähdyksin virtuaali-ilmaa, joka tappaa minulta ilon ja valon

ja kaikki maanpäälliset keijut ja haltiat. Saatoin joutua niin paniikkiin, etten saanut pistoketta irti seinästä tärisevillä käsilläni”. Kokko on irrottanut valitsemansa lauseet kontekstistaan ja etäännyttänyt ne anonyymeiksi tunnustuksiksi. Moniäänisyys ja anonyymiys ovatkin flarfille ominaisia piirteitä. Lisäksi yhteiskunnallisuus nousee suomalaisen flarfin yhdeksi tärkeäksi arvoksi: sekä Heikkisen että Kokon teokset ovat morali-soivissakin kannanotoissaan vahvasti yhteiskunnallisia.

Flarfin kaikuja

Helsingin yliopiston kotimaisen kirjallisuuden lehtori ja runoilija-kirjailija Vesa Haapalan mukaan flarf muutti ja kehitti suomalaista runouskenttää: flarfin myötä esille nousi uusia kielellisiä rekistereitä sekä tapoja nähdä ja tehdä runoja. Useiden flarf-vaikutteisten runoteosten ilmestyessä lyhyen ajan sisällä nousi hetkellinen buumi, jossa parhaiden tekijöiden tekstejä ehdittiin jopa jäljitellä – esimerkiksi Harry Salmenniemen vuonna 2010 julkaistu kokeellinen runokokoelma *Texas*, sakset vaikutti näin. Monilta runoilijoilta ilmestyi teoksia, jotka olivat saaneet selkeästi vaikutteita Salmenniemen kokoelmasta – esimerkiksi Kai Kajanderin vuonna 2014 julkaistussa kokoelmassa *Supersäikeet* näkyy paljon Salmenniemen esiin nostamia kirjoitusmahdollisuuksia. Lisäksi Pasilan kirjastoon järjestettiin vuosina 2011–2012 näyttely *Texas*, sakset -teoksesta, jossa paikalla oli kymmenkunta nykyrunoilijaa kertomassa suhteestaan kyseiseen teokseen.

Flarf laajensi runouskäsitystä, sillä runoutena voitiin esittää hyvin monipuolisesti erilaisia tekstejä. Flarfia hyödyntävät teokset onnistuivat dokumentoimaan osan ”kansan kielestä”, tosin omia päämääriään varten. Teemu Manninen ja Tytti Heikkinen ottivat paljon materiaalia suoraan internetistä, esimerkiksi teinityttöjen keskusteluista ja ”Tunnustuksen luolasta”, joista monet päätyivät lähes korjaamattomina runoihin. Runoilijat koostivat näistä valmiista katkelmista aivan uusia ääniä ja puhujia, kuten Tytti Heikkisen kokoelman *Läski XL* -puhujan.

Nykypäivänä flarf ei enää nouse suomalaisessa runoudessa samalla tavalla esiin kuin ennen 2010-lukua. Haapalan mukaan flarf runouden muotona täytti aikanaan tehtävänsä ainakin näkyvimältä osin, vaikka yhä runoudesta voi löytää paljonkin flarfin viittaavia piirteitä. Flarfista selkeimmin runouteen jäi asenne, että kaikkea – oli kyse sitten kuinka alhaisesta tai likaisesta materiaalista hyvänsä – voidaan käyttää runossa. Hyvä esimerkki tästä on Karri Kokon vuonna 2013 julkaistu kokoelma *Così fan tutte*, joka on pääosin koostettu pornografista poimituista repliikeistä, ja osin myös erotiikkaa sisältävästä kirjallisuudesta. Flarfissa omakutun räikeän ironian aika saatataa lyriikassa kuitenkin hetkeksi olla ohi, ja runoilijat lähestyvät käsittelemiään aiheita vakavammalla asenteella.

tuaalisuus

Trash

mä en oo koskaan kertonut tätä sulle
mutta sä oot aina se joka menee ekana
pois online-tilasta

Paljon puhuttu digitalisatio on 2000-luvun edetessä uiskennellut myös humanistisiin tieteisiin. Digitaalinen teknologia avaa uusia mahdollisuuksia tutkimusaineistojen käsittelyyn ja säilyttämiseen sekä ravistelee juurtuneita käsityksiä humanistisen tutkimuksen luonteesta.

Stereotyyppinen mielikuva humanistitutkijasta sisältää historian havinassa tai fiktiivisten maailmojen parissa viihtyvän lukutoukan, joka osaa hädin tuskin asettaa Word-tiedoston sivunumerot oikeille paikoilleen. Viime vuosina tätä mielikuvaa on noussut hämmentämään digitaalisten ihmistieteiden käsite, jossa uuden informaatioteknologian ja humanistisen tutkimuksen välille solmitaan toimiva liitto. Digitaalisten ihmistieteiden parissa toimiva humanisti ei räpelä tietotekniikan kanssa peukalo keskellä kämmentä vaan on parhaimmillaan monitaitaja, jonka sormet tanssittavat tietokoneen ruudulle ohjelmointikieltä siinä missä laajalle kaartuvia hermeneuttisia kehiäkin.

Digitaalisia ihmistieteitä edustavassa tutkimuksessa tutkimusaineistoja käytetään ja säilytetään

tyypillisesti digitalisoidussa muodossa ja tutkimuksentekoa edistetään erilaisilla digitaalisilla sovelluksilla. Digitaaliset ihmistieteet eivät kaikissa määritelmässä rajoitu vain tietojenkäsittelytiedettä ja tietotekniikkaa hyödyntävään humanistiseen tutkimukseen, vaan esimerkiksi Suomen Akatemian verkkosivuilla digitaalisten ihmistieteiden piiriin lasketaan myös uutta teknologiaa hyödyntävä yhteiskuntatieteellinen tutkimus.

Digitaalisten ihmistieteiden, arki-kielisemmin digihumanismin, nousun voi nähdä humanistisen tutkimuksen vastauksena digitalisoitumisen paineeseen, joka 2010-luvun Suomessa vaikuttaa lähes kaikilla yhteiskunnan osa-alueille perusopetuksesta sosiaalihuoltoon. Tuomalla koodit ja XML-editorit osaksi vaikkapa historian analyysia tai klassikkokirjailijoiden tradition säilyttämistä digihumanismi paitsi avaa uusia ovia aineiston tarkasteluun myös tuulettaa tieteenalan metodisia konventioita.

Vanhoista perustuksista poikkitieteellisiä versoja

Digihumanismi on kiinteässä yhteydessä muistiorganisaatioihin, jotka säilyttävät ja digitoivat tutkimus-

Humanististen tieteiden digiloikka

Reeta Holopainen

aineistoja ja mahdollistavat niiden käyttämisen digitaalisissa sovel-
luksissa. Suomessa digitaalisen
humanistisen tutkimuksen keskeisiä
mahdollistajia ovat Kansalliskir-
jasto ja Kansallisarkisto, joissa
sanomalehtiä ja käsikirjoituksia
saatetaan koneluettavaan muotoon.
Vaikka tutkimuksen digipuoli kum-
puu teknologisista innovaatiois-
ta ja tietojenkäsittelytieteestä,
versoo osa digihumanismin juurista
siis perustoista, jotka ovat tuke-
neet tiedettä ja kulttuuria jo sul-
kakynien aikaan. Kansalliskirjaston
ja -arkiston lisäksi tieteelliset
seurat Svenska litteratursällska-
pet i Finland (SLS) ja Suomalaisen
Kirjallisuuden Seura (SKS) ovat
suomalaisen digihumanismin kannalta
merkittäviä organisaatioita, joissa
aineistoja säilyttävän arkistoi-
minnan ohella tehdään aktiivista
digihumanistista tutkimusta esimer-
kiksi tekstikriittisen tutkimuksen
menetelmin. Myös suomalaisissa yli-
opistoissa digihumanismi on pin-
nalla. Helsingin yliopistossa on
mahdollista suorittaa digihumanis-
mista englanninkielinen sivuaine-
kokonaisuus, ja yliopiston piirissä
toimii Helsinki Digital Huma-
nities -tutkimusverkosto, jossa
digitaalisia menetelmiä sovelletaan
humanististen tieteiden ja sosiaa-
litieteiden kysymyksenasetteluihin.

Digihumanismi on kiinnostava ilmiö
erityisesti siksi, että sen olemuk-
seen kuuluu erottamattomasti poik-
kitieteellisyys. Luonnontieteilijät

ja humanistit on helppo mieltää
omissa kammioissaan viihtyviksi
leireilijöiksi, joiden katseiden
kohdatessa tuloksena on korkeintaan
kipeää karsastusta. Digihumanis-
tisessa tutkimuksessa luonnontie-
teilijät ja humanistit kuitenkin
ammentavat toinen toisiltaan ja
osoittavat, että tieteidenvälinen
yhteistyö on hedelmällistä ja mah-
dollista.

Digitalisaatio todella ratsastaa
tällä hetkellä kysynnän aallonhar-
jalla. Digibuumin kaikkialle lui-
kerteleviin lonkeroihin on tarpeen
suhtautua myös kriittisesti, eikä
digitalisoitumisen nostaminen it-
searvoksi palvele ketään saati istu
tieteentekemisen etiikkaan. Hyvä
on myös pitää mielessä, että il-
man aineiston pätevää tulkitsijaa
digitaaliset innovaatiot ovat yhtä
tyhjän kansa. Kiistämätöntä joka
tapauksessa on esimerkiksi se, että
digitalisaation myötä vanhoja käsi-
kirjoituksia on mahdollista tutkia
uudestaan ja uudestaan ilman ori-
ginaalin kulumista. Harva myöskään
lähtenee riitauttamaan vaikkapa
väitettä siitä, että XML-kielelle
transkriboitua 400-sivuista klas-
sikkoromaania on kätevämpi eritel-
lä ja analysoida kuin fraktuuralla
ladottua haurasta kirjaa. Digihuma-
nismille on siis löydettävissä mie-
lekkäät perusteet, ja sen olemas-
saoloa voi pitää yhtenä osoituksena
siitä, että humanistinen tutkimus
elää vireästi ja hengittää aktiivi-
sesti aikaansa.

ari odottaa sinua

voittanut!

=
meid'n

000.000

viij'!!!

=
' voittaaksesi
kinnon!

virtuaalisuus

Trash

Tarinankerrontaa peliohjaimella

Kalle Karjalainen

Videopelit kertovat monesti jonkinlaista tarinaa. Niin kertovat tietysti muutkin viihteen muodot, mutta millä tavoin pelien kerronta eroaa esimerkiksi kirjallisesta kerronnasta, mikä niille on yhteistä? Otetaanko vaikutteita puolin ja toisin, vai seuraavatko pelit kirjallisen kerronnan perinnettä orjallisesti?

Videopelit ovat tarinankerronnallisesti monimutkainen mediamuoto. Peleissä hyödynnetään vastaavia narratologisia elementtejä kuin muissa kerronnallisissa medioissa. Elementtejä sopeutetaan interaktiiviseen formaattiin, mikä tekee niiden kerrontaratkaisusta poikkeavia. Erityisesti seikkailu-, rooli-, ja strategiapeleissä tarina on pelikokemuksen kannalta varsin olennaisessa osassa. Tarinan merkityksen voidaan nähdä korostuvan pidempiä keskittymisrupeamia vaativissa lajityypeissä.

Pelit eroavat esimerkiksi elokuvista siinä, että pelaajan rooli tarinan etenemiselle on aktiivinen. Pelit mahdollistavat useat rinnakkaiset tarinalinjat ja loppuratkaisut. Kirjallisuudessa tällaisia

kerrontaratkaisuja on kokeiltu mm. Ian Livingstonen fantasiakirjoissa (Taistelupeli-kirjasarja), joita on kirjoitettu pelien muotoon 1980-luvulta alkaen. Teoksissa lukijalla on mahdollisuus valita useista eri tarinalinjoista, jotka vaikuttavat loppuratkaisuun. Mainittuja teoksia pelatessaan saattaa tarvita arpakuutiota ja/tai kynää apuvälineeksi roolipelien tapaan, mutta niiden rakenne muistuttaa enemmänkin seikkailupeliä, koska pelattavan hahmon (so. teoksen protagonistin) kehitys on olematon. Tyypillisesti tällaisissa teoksissa on useita eri loppuja, joista yksi on onnellinen ja loput johtavat epätoivottuun tulemaan, esimerkiksi pelattavan hahmon (tyypillisesti sankarin tai antisankarin) kuolemaan. Tällöin teoksen rakenne voidaan hahmottaa yhdeksi päälinjaksi, jonka ympärillä on väärin valintojen tuottamia sivujuonteita.

Samaa kaavaa noudattaa merkittävä osa klassisista videopeleistä. Pelaajan ohjaaman sankarin äkkikuolemat toimivat paitsi keinona tuoda peliin haastetta ja sitä kautta pidentää pelikokemusta, myös keinona lisätä pelaajan vastuuta tarinan etenemisestä. Vastuu lisää pelaajan kokemusta immersioista (pelimaailmaan uppoamisen kokemuksen): teoilta on merkitystä virtuaalimaailman

tapahtumille, mikä saa pelaajan tempautumaan tarinan syövereihin. Kuten alaa käsittelevissä tutkimuksissa on todettu, tällöin kokemuksesta tulee intensiivisempi sekä tärkeämpi pelaajalle. Katsojan ja pelaajan roolit tarinankerronnalle ovat varsin erilaiset.

Nykyisellä vuosituhanalla rinnakkaiset tarinalinjat ja laaja kattaus erilaisia loppuratkaisuja ovat alkaneet yleistyä videopeleissä. Joissain peleissä pelaajan tekemillä ratkaisulla on vaikutuksia NPC:n (non-playable character, automaattisesti toimiva hahmo) toimintaan tai miljöön kehitykseen. Jos ammut kylän sheriffin, ei hänen leskivaimonsa välttämättä ole halukas enää keskustelemaan kanssasi – paitsi tietysti jos olette suunnitelleet murhan yhdessä. Atomipommitetussa kaupungissa vieraileminen on varsin erilainen kokemus kuin ennen sienipilveä. Mainituissa tapauksissa pelaajalle annetaan mahdollisuus moraalisiin valintoihin: Kenen kannalta toivoisin tarinan lopetuksen muotoutuvan onnelliseksi? Haluanko auttaa mutantteja vai syndikaattia, Arstotzkan valtiota vai kultisteja?

Mitä suuremmaksi pelaajan vaikutuskyky suhteessa tarinan kulkuun kasvaa, sitä olennaisemmaksi muodostuu kysymys kerronnan hajautumisesta. Tietyissä mielessä pelaaja kertoo tarinaa itselleen yhdessä juoneen kirjoitetun sisällön kanssa pelikokemuksen aikana, kyse ei siis ole pelkästä interaktiivisesta tarinan lukemisesta, kuten viime vuosituhanen

peleissä yleensä. Toisaalta pelikokemus rakentuu edelleen pääjuonen ja mahdollisten vapaavalintaisten sivujuonten kokonaisuudesta, jossa voi olla valinnanvaraa myös pääjuonen kanssa. Aiemmasta poiketen trendinä näyttäytyvät pelit, jotka keskittyvät animaatio- ja dialogipohjaiseen kerrontaan sekä pelaajan tekemiin valintoihin, jotka ohjaavat tarinan kulkua; eräänlaiset itse ohjattavat animaatioelokuvat, joissa varsinaista pelattavaa on melko vähän.

Nykyinen viehtymys narratiiveihin näkyy siis Netflixin suosion ohella myös pelimarkkinoilla. Merkittävä osa kuluvan vuosikymmenen suurista hiteistä on tarinavetoisia jopa räiskintäpelirintamalla, jossa välianimaatioilla luodaan hahmojen välisiä jännitteitä ja esimerkiksi syvennetään pelaajan suhdetta ohjattavaan sankariin. Tästäkin huolimatta pelien tarinallisuuden voi edelleen nähdä olevan vain hyvin harvoin olennaisin osa tuotetta. Pelattavuudeltaan huono tekele jää yhä hyllyyn, oli tarina miten loistokas tahansa. Tarinan merkitys vaikuttaa olevan hieman kuin sulkapalloverkko ja kentän rajat: ilmankin voi läiskä, mutta raamit luovat tolkkua puuhastelulle. Sen sijaan mailojen tai pelivälineen ollessa pilalla ei touhusta tule yhtään mitään. Tutkimusten mukaan tarinaan tärkeämpää tämän päivän pelaamisessa on jopa sosiaalinen aspekti. Minä, sulka ja pallo ei tuota vielä kovin jännittävää asetelmaa.

Masennusta sairastavan päiväkirja - mukana 4.000 suomalaista blogia!
Mitä tehdä jos ahdistaa ja masentaa niin ettei meinaa kestää?

VIDEOT VIIHDE OMA ELÄMÄ LIFESTYLE TRENDIT KEHO

Tilaa heti!

Puuttuva nuoruus on nyt aikuisena alkanut ahdistaa

Kesätyöt ahdistaa ja itkettää

Lukio ja tulevaisuus ahdistaa

Raskausajan painonnousu ahdistaa

Ahdistaa(pelkään että mulla on hiv)

Ahdistaa siskoni käytös, menee hermot

Ahdistaa

Ahdistaa nää hiukset

Hei kaikki joita ahdistaa!

Mitä teet kun ahdistaa?

Ahdistaa niin paljon, että... LUE LISÄÄ

Parisuhde ahdistaa, olenko ainoa?

Halusin vain nukahtaa auton rattiin ja jäädä rekan alle.

Mua niin hävettää olla tällainen, oon aina ollut menestyvä koulussa ja napsinut hyviä arvosanoja tuosta noin vain. :/

Koko illan olen miettinyt, miten inhottavaa on olla vanha ja ruma.

Löydä se oikea meikkivoide täältä!

Kuolema tuntuu suloiselta levolta ja pakopaikalta elämän raskauden, ihmissuhdeongelmien ja vaatimusten edessä.

Oletko unohtanut salasanasi?

Toisinaan se tuntuu armahdukselta, toisinaan sitä janoaa enemmän kuin mitään muuta.

Toi sun uus kirjoitus on jotenki lohdullinen. <3

Siinä ei ole mitään huvittavaa

Oudot asiat jotka ahdistaa sua?

Mistä apua?

olenko ainoa

Anna Carlson

Iskän kanssa välit ovat olleet kamalat jo varmaan viisi vuotta, hän on lyönyt minua, huoritellut jne.
Vähän pienempiä juttuja on ollut sitten myös, esimerkiksi se kun olimme tulossa mökiltä, ajoime kolarin ja kyydissä olleet neljä lemmikkiäni kuolivat.
Jostain on tullut kamala pelko sosiaalisia tilanteita kohtaan, kaupassakin on vaikeaa käydä.
Itkettää, kurkkua kuristaa, henkeä ahdistaa jne. :(
Sinäkin osaat tehdä kesähitin! Samalla tajuntasi voi räjähtää Tiedän, että tätä menoa koen taas totaalisen romahduksen, en pääse taaskaan edes sängystä ylös tai jaksa edes syödä...
Tuntuu vain, että en näe tässä mitään ulospääsyä.
En uskaltanut myöskään vieraiden ihmisten seurassa puhua mitään tai edes katsoa heihin päin, koska jännitin niin paljon voi sua! annan sulle virtuaalihalalin! <3

Toiminäin, jos vanhempien juominen ahdistaa
Joskus on vaikea nähdä mitään valoa omassa mustassa kuilussaan.
Kerro mielipiteesi lehdestä, niin voit voittaa ihonhoitotuotteita
Kuolema on suuri, ankara ja arvoituksellinen asia.
Mitä tehdä kun pilaa kaiken... ☐ muumipeikko44
Megamoka tai muuta kerrottavaa? Lähetä tekstisi meille niin pal-
kitsemme parhaat!

Puhun kavereille, kirjoitan, leikin koiran kanssa, kuuntelen musiikkia ja itken.
puristan jotain tosi lujaa ja hengitän nopeasti
Itken tai meen lenkille
Itken, poltan tupakkaa, juttelen muille, otan lääkkeitä, nukun, ryyppään
Itken, nukun, kuuntelen musiikkia mahdollisimman kovalla tai katon frendejä.
Itellä on kisuja kaksi ja se kyllä auttaa :)
viiltelen ja puren käsiä

Olen keski-ikäinen naimaton nainen. Olen ammatiltani toimittaja ja minulla on vakituinen työpaikka.
toivottavasti tää on ohimenevää

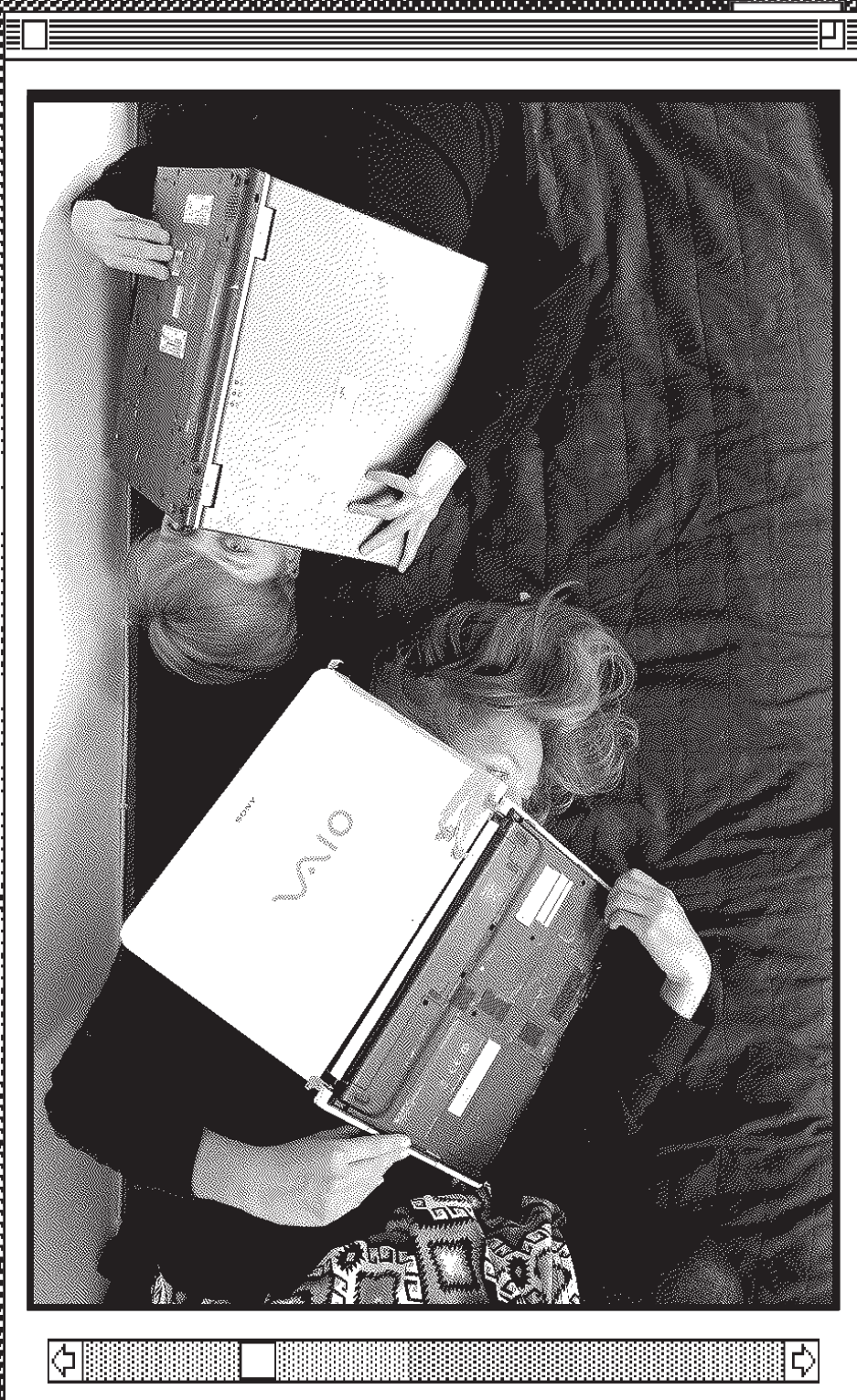
Kuinka moni arvostaa itseään? Kuinka moni vähättelee itseään tai ajattelee itsestään negatiivisesti?
toisaalta en halua paeta ongelmia, mut ehkä olis hetkeksi hyvä ikään ku puhalttaa peli poikki
Äänestä kovin juttu!
Uskalla toteuttaa haaveesi
Lakkaa pärjäämästä – ala elää
Rohkea toteuttaja –valmennusviikonloppu
Kurssilla vielä tilaa! Ilmoittaudu nyt!

Nyt mielikuvitukseni ansiosta huomasin, että silti haluan vielä elää, kokea uusia asioita ja yrittää uutta. Sairauden ja terapian aikana olen oppinut sentään jotain ja joka päivä yritän hyväksyä itseni tällöisenä kuin olen. Ymmärrä, että olet ainutlaatuinen ja tärkeä! Heräsi jonkinlainen uteliaisuus: mitä vielä voi olla edessä? Siellä voi olla jotain hyvääkin ja varmasti jotain uutta. Jospa tekstini auttaisi heitä ymmärtämään, miten vaikea ja kam-mottava sairaus masennus on ja miten tärkeää läheisten tuki on sairastuneelle. Tärkeintä on, että löydät oman unelmasi Perheen, ystävien ja työtovereiden on vaikea käsittää sairautta, joka ei näy päällepäin.

Heittäydy sinäkin. Uskalla elää. Kuoleman kaipuu asuu varmaankin jokaisen masennuksesta kärsivän mielessä. Elämäsi muutos – uskalla innostua! Tästä kuoleman toivomisesta on todella hankalaa puhua, kirjoittaa.

Nyt kuitenkin voi olla jo hitusten kiitollinen, että on yhä hengissä. Jos ei täysissä voimissa vieläkään, mutta elossa ja olemassa.

meistä.txt

Elina Tervonen

Johannes Ekholm
Rakkaus niinku
Otava, 2016

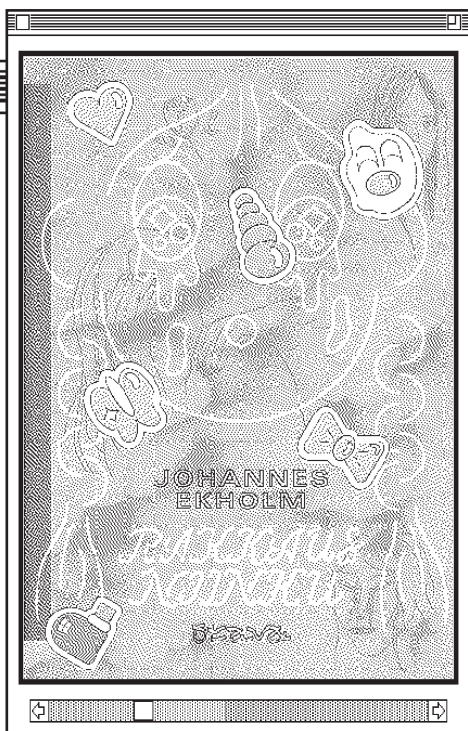
Elokuun lopussa minulle tuli pakottava tarve lukea Johannes Ekholmin *Rakkaus niinku*. Kaikki puhuivat kirjasta, ja halusin lukea sen ennen kuin minulle olisi ilmeisen hypen myötä spoilattu se, mistä teoksessa on kyse. Viisi päivää sitten sain pikakomennuksen kirjoittaa kritiikin teoksesta – ilmaiseksi, tietenkin. Ilmaisen työn teettäminen sopii hyvin Ekholmin kirjan teemoihin, jonka päähenkilölle Joonalle koko ajatus työn tekemisestä ja kapitalismista on ahdistusta ja oksetusta aiheuttava. *Rakkaus niinku* pähkinänkuoresa kertookin kolmekymppisen Joonan työttömyydestä ja turhautumisesta siihen, että ihmisen arvo nyky-yhteiskunnassa mitataan tuottavuudella, ja työtä voi saada ainoastaan jos näyttää menestyvältä ja elää menestyjän elämää. Jokainen Joonan lähipiirissä on juuri tämän takia enemmän tai vähemmän rikkinäinen.

Kun kirjoitan tätä kritiikkiä on sunnuntaiaamu, ja olen juurisopinut itseni kanssa, etten enää viikonloppuamuisin istu tietokoneen ääressä. FAIL. Päädyn tämän tästä katsomaan uivia saukkoja ja nukahtavia kissanpentuja hakusanoilla *otters swimming* ja *kittens sleeping*. Ekholmin kirjaan puolestaan on liitetty hakusanoja, kuten *narsistisuus*, *sukupuolvikokemus*, *Kaspar Hauser* (Ekholm on yksi tämän Kansallisteatterinkin lavan valloittaneen menestysnäytelmän käsikirjoittajista), *knausgårdilaisuus*, *valkoinen heteromies*,

dialogi, litteroitinti, chat, uusvilpittömyys. Viime viikolla *Paperi T* julkaisi *Post-alfaksi* nimetyn runokokoelmansa ja sitä ”markkinoivan” videon, jossa tämä itkee ja poraa metsässä (lystikästä!). Tällä kritiikilläni aion lisätä Ekholmin hakusanalistaan sanan *post-alfa*!

Ekholmin teoksen päähenkilöä Joonaa voisi kuvailla *post-alfaksi*, joka ei halua mahtua tavallisen alfauroon rooliin – miehen, jonka kyyneleet saavat näkyä vain jääkiekko-ottelun jälkeen, silloin kun Maamme-laulu soi tai itsenäisyyspäivänä koko perheen katsoessa veteraanien marssia telkkarista. *Post-alfa* ei pelkää olla koko spektrillä tunteva olento. Joonaa klassisesti kapinoi isäänsä vastaan, joka on kirjoittanut Knasun jalanjäljissä järkälemäisen muistelmateoksen. Teoksessa tulee esiin vain isän ääni, ja mm. Joonaa ja hänen äitinsä on typistetty sivuhenkilöiksi, joiden oma kokemus ei tule esiin. Joonaa kuitenkin päätyy toistamaan isänsä kaavaa nauhoittamalla ja litteroimalla käymiään keskusteluja, ja julkaisemalla tästä materiaalista kirjan. Keskustelujen nauhoittaminen antaa näennäisesti myös toiselle osapuolelle äänen, mutta lopulta nämä keskustelut täytyvät Joonan ahdistuneista vuodatuksista, milloin koskien kapitalismia ja työmarkkinoita, milloin Joonan mielenterveysongelmia ja tämän isäsuhdetta.

Demokraattista tilaa teoksessa edustavat Joonan ja hänen internet-ihastuksensa Sad91rlin Google Hangouts-keskustelut. Chatissa molemmat voivat kirjoittaa niin paljon kuin sielu sietää ja "tulla kuulluiksi". Lisäksi voi mennä offline heti, kun omat rajat ylitetään. Silti muista keskusteluista tuttu dynamiikka tuntuu yltävän myös ruudun läpi: "okei, hmm, tuleekohan tää aina oleenäin, että mä yritän jeesaa sua sun jutuissa, mut aina ku mä alan puhua mun omist ongelmista, sä feidaat, koska on jotain tärkeempää" Sad91rl kysyy, kun on jo useaan kertaan todennut Joonalle, ettei voi olla olemassa vain tukeakseen tätä emotionaalisesti. "oot varmaan itekki huomannu?" Sad91rl jatkaa, mutta Joona päätyy pahoittelemaan tavalta, joka taas kerran kääntää huomion tähän itseensä. Tämä on näiden feministimiesten ongelma: He pyytävät keskustelukumppaniaan monitoriimaan keskusteluja ja tilanteita heidänkin puolestaan – huomauttamaan, jos he käyttäytyvät typerästi. Työ siirretään keskustelun toiselle osapuolel-

le, ja näin päädytään tuttuun asetelmaan, jossa toinen pitää huolta miehenkin tunteista – silloinkin, kun nämä eivät suostu pääsemään yli omasta itsesäälistään.

Ahmin Ekholmin teoksen hetkessä. Sitä oli ihanaa ja helppoa lukea. Eräs tosi fiksua ja filmaattinen ystäväni, joka ei ole sanojensa mukaan lukenut vuosiin kirjoja, luki Ekholmin kirjan. Sain tämän tiedon ystäväni Facebook-statuksesta, jossa hän kertoi menneensä bussilla ohi pysäkistään, koska oli niin uppoutunut teokseen. Näytelmäkirjailijakin tunnetulla Ekholmilla on taito upottaa dialogiin tarkkoja huomioita yhteiskunnastamme, jonka vuoksi kirja aika-ajoin liikkuu jossain kaunokirjallisuuden ja esseen raja- maastossa. Kerrontatyyli tuo hienovaraisesti ja oivaltavasti esille inhimillisen kommunikaation epäjohdonmukaisuutta ja arvaamattomuutta. Kohtaukset pistävät ahdistumaan ja tirskkumaan vuoron perään.

Rakkaus niinku kertoo meistä. Minusta ja ystäväistäni. Teoksen hahmogalleria on karikatyyri ystäväpiiristäni, ja Joona on yhtä ärsyttävä, säälittävä ja ihastuttava kuin ne kaikki tutut, raivostuttavat feministimiehet. Immersiivisyyttä yleensä pidetään kirjakritiikeissä kirosanana, sillä vain analyttiseen arvioon voi luottaa (LOL). Totesin taannoin ystävälleni, että en halua enää koskaan deittailla poikaa, joka sanoo olevansa feministi, enkä koskaan ajatellut kirjoittavani tästä kirjasta kritiikkiä. Sen vuoksi on lopetettava yhtä intuitiivisesti kuin aloitinkin: jos Rakkaus niinku tulisi nyt vastaan Tinderissä, swaippaisin varmasti oikealle.

Teos sinkun olkapääksi

Maiju-Sofia Pitkänen

Henriikka Rönkkönen
Mielikuvituspoikaystävä
Atena, 2016

”Tässä vaiheessa lieene sanomat-takin selvää, että minä flippasin Pasista.”

Henriikka Rönkkösen esikoisteos Mielikuvituspoikaystävä ja muita sinkkuelämän perusasioita kuvaa sinkkuelämän kareja, suvantoja ja seikkailuja omakohtaisesti, vailla filttäreitä ja turhaa kimalletta. Randompanot ja rakkaus kulkevat kirjan sivuilla sulassa sovussa kirjoittajan oman sinkkuhenkilöhistorian kautta esitettynä: Rönkkö- nen tietää paitsi walk of shamen ja deittailun alkeet myös sen ”mistä rakkauslaulut kertovat ja miksi Anna Karenina hyppäsi junan alle”.

Kirjailija-bloggaaja Mielikuvi- tuspoikaystävän takana pitää myös tunnettua Sinkkublogia, jonka lue- tuimmat tekstit ovat otsikoiltaan sellaisia kuin: ”Seksi on kyllä ki- vaa”, ”Minulla oli lauantaina vähän sutinaa miehen kanssa” ja ”Ei ole varmaan helppoa olla mies”. Vaikeaa on myös olla nainen, havainnollis- taa nyt kansien väliinkin painettu teos. Rönkkösen kirjoituskokoel- ma näyttää läheltä kipeät kohdat eheäksi ihmiseksi ja rakastajaksi kasvamisessa. Lantrinkina toimii huumori, jota saa nauttia kirjan

lisäksi yhtä lailla naistekijän blogiteksteissä ja -videoissa.

Kesä-heinäkuussa Suomen kolmanneksi luetuimmaksi noussut kirja on ollut laajasti esillä myös sosiaalisessa mediassa: kuvien jakopalvelu Instagramista mielikuvituspoikays- tävä-hashtagilla löytyy kritiikin kirjoittamisen hetkillä yhteensä 642 julkaisua. Kansipaperien symboliset banaanit sinisellä taustalla toistuvat kuvissa kotisohvilla ja pihanurmilla, vierellään kahvikupp- pi tai aurinkorasvapurkki. Muun muassa näin kuvatekstit arvioivat kulttikirjaa: Hyvä. Rakas. Ronski. Hervottoman hauska. Ihan vitun ko- vaa kamaa!

Mielikuvituspoikaystävä käsitteenä ja kirjan nimenä edustaa teoksen teemaa tai sanomaa: Se tukee moder- nia naista pyrkimyksissään eteen- päin rakkauden ja elon saralla, edistään itsenäisyyttä ja henki- siä voimavaroja. Myös eheytyminen näyttelee suurta osaa oman mieli- kuvituspoikaystävän hankkimisessa: ”Mielikuvituspoikaystävän läsnäolon myöntäminen vapautti minut seura- vanlaisista ajatuksista: miksi minä en saanut häntä itselleni, miksi en kelvannut tai tulenkohan joskus vielä saamaan hänet vierelleni.” Kliseitä tai älyllisiä mautto- muuksia teos ei onnistu kokonaan kiertämään. Tasa-arvo ei toteudu

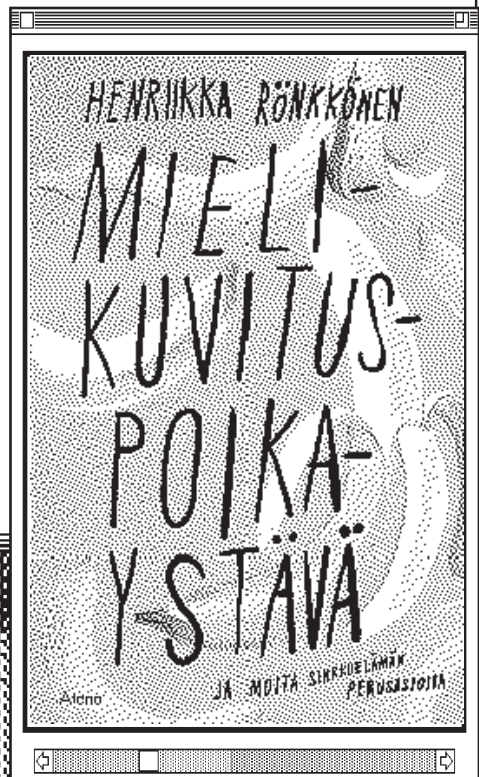
Mielikuvituspoikaystävän sivuilla, kun thaimaalaisten kauneushoitajien nuorta naiseutta korostetaan, ja toisaalla seksuaalisuuden määritelmä on liiankin helposti ”umpihomo”. Turhilta tuntuvat myös pakonomaiset täytetarinat karvanpoistosta ja seksikauppakäynnistä sekä miehille suunnattu menkka-dystopia – näistä olisi voinut kirjoittaa kuka tahansa, ei vain Rönkkösen hahmo.

Mielikuvituspoikaystävä kertoo ennen kaikkea toipumisesta, oli kyseessä sitten rakkaus, raskaudenkeskeytys tai pakit. Kertoja-päähenkilö käyttäytyy kirjassaan usein kaltoin itseään kohtaan ja ilmaiseksikin kokemuksiaan sellaisilla verbeillä kuin paniikkiriisuuntuminen ja väkisinrakastaminen. Kuvallinen ilmaisu näyttää tunteiden liekeissä palavan naisen kaikessa voimassaan ja verisyydessään – kuin nykyajan noitana julkisella roviol-la. Kirjan fyysisesti ja henkisesti kipeimmissä kohdissa päähenkilön itseydessä vaginakin on pelkkää ”liekitettyä teuraslihaa” ja sen haltija vaarallinen ja pelottava ”murhaajahuora”.

Maskuliinisuus on silti suurta ja ihailtua. Tämä tiivistyy loppupuolella löydettyyn ensimmäiseen ystävämieheen, joka on täydellinen koska on A) mies, ja B) silti vain ystävä. Toisaalta miesviha on voimavara, jonka aiheuttaman aggression voimin asunto kiiltää, juostut kilometrit taittavat ja hiustyylikin muuttuu matkalla.

”Pyyhin kuolat naamaltani ja lähdin kotiin tutkiskelemaan sydäntäni.” Ajankuvauksena teos on täyttä timanttia. Esimerkiksi luvussa ”Kun toinen katoaa”, käsitellään tuoreesti iänikuisen vanhaa aihetta, jossa mielenkiinnonkohde ei lähde mukaan aloitteentekijän soidinmenoihin. Mielikuvituspoikaystävässä katoaminen tapahtuu usein virtuaalimaailmassa: ”toinen vain katoaa, vaikka se on onlineissa koko ajan”, ja linkittyminen vuoteen 2016 ukraineen ja mahdollisuuksiineen tuoutta näkökulmaa kuluneisiin aiheisiin. Lääkkeeksi sydänsuruihin Rönkkönen tarjoaa deletointia ja radiohiljaisuutta; tutuiksi tulevat myös täysin uudet ja ihmeelliset termit, kuten mökkihuuma ja määmatka.

Oman kasvutarinansa kautta lupaava kirjailija ojentaa lukijakunnalleen virkistävän erilaisen ja vahvan olkapään – nojattavaksi ja naurattamaan.

Pajtim Statovci
Tiranan sydän
Otava, 2016

Unelmasta, identiteetistä ja hyväksynnästä

Inari Mykkänen

Pajtim Statovcin (s. 1990) toinen romaani Tiranan sydän käsittelee sukupuolta, pakolaisuutta ja paremman tulevaisuuden tavoittelua – ihmisen toivetta tulla nähdyksi itse haluamallaan tavalla. Statovcin esikoisromaani Kissani Jugoslavia (2014) voitti Helsingin Sanomien esikoiskirjapalkinnon. Esikoisessa käsiteltiin Kosovosta Suomeen muuttaneen perheen elämää, toiseuden kokemusta maahanmuuton ja seksuaalisen suuntautumisen kautta.

Yksilön poikkeavuuden tunne on läsnä uudessa romaanissakin. Teoksessa liikutaan eri ajoissa ja maissa. 1990-luvun alussa teini-ikäiset ystävät Bujar ja Agim päättävät jättää kotinsa Albaniasa. Bujarin isä kuolee ja sisäko katoaa, äiti vain suree. Agim nauttii naisen vaatteeseen pukeutumisesta, mutta saa kiinni jäätyään isältään selkäänsä. Albanian olot ovat kurjat, ja mikä tahansa paikka alkaa vaikuttaa paremmalta kuin koti. Pojat lähtevät ja joutuvat kokemaan, mitä on elää kadulla ilman rahaa.

Vuosina 1998–2003 kertojahahmo matkustaa Italiaan, Saksaan,

Espanjaan, New Yorkiin, Suomeen ja viimeiseksi takaisin Tiranaan. Lukijalle ei paljasteta suoraan, kuka minäkertoja on vaan vasta lopussa palapeli selkenee. Kulkiessaan maasta toiseen kertoja valehtelee ihmisille tarinoita itsestään. Herää kysymys, voiko identiteettiä valita itse.

”Miksi ei voi olla mies tai nainen yksinkertaisesti ilmoittamalla siitä, pukeutumalla naisen tai miehen vaatteisiin, ihmettelen kuunnellesani häntä, miksi jokainen ei voi tuoda itseään esille omalla tavallaan, miehenä tai naisena? Kun minä haluan itselleni naisen tai ulkomaalaisen nimen, sanon sen, eikä kukaan pyydä minulta todistusta siitä.”

Sukupuoleen liittyvät kysymykset ja tarinat liittyvät toisiinsa myös Bujarin isän kertomuksissa Albanian. Isän tarinoissa korostuu miehen ja suvun kunnia, mutta romaanin edetessä odotukset sukupuolirooleista asettuvat kyseenalaisiksi. Kertojahahmo tapaa New Yorkissa drag queenina esiintyvän Sammin, jonka mukaan drag on sukupuolten yläpuolella olemista. Kertojahahmo taas miettii, eikö

olisi parempi elää ilman sukupuolia ylipäättään: "Eikö olisi parempi keskittyä naisena olemisen sijaan siihen, että on ainutlaatuinen?"

Suomessa kertoja päättyy television laulukilpailuun. Kilpailun luonne näyttäytyy koomisena: alussa laulutaidolla ei ole oikeastaan väliä, vaan ohjelmaan haetaan katsojia kiinnostavia henkilöitä, ja transnaisten tarinalla halutaan herättää tunteita. Romaanin teemaksi on tulkittavissa unelma hyväksynnästä, yksilön tarve tulla nähdyksi siinä valossa kuin hän itse haluaa. Toive, että muut näkisivät yksilön valitseman identiteetin sukupuolen ja köyhyyden pinnan alta.

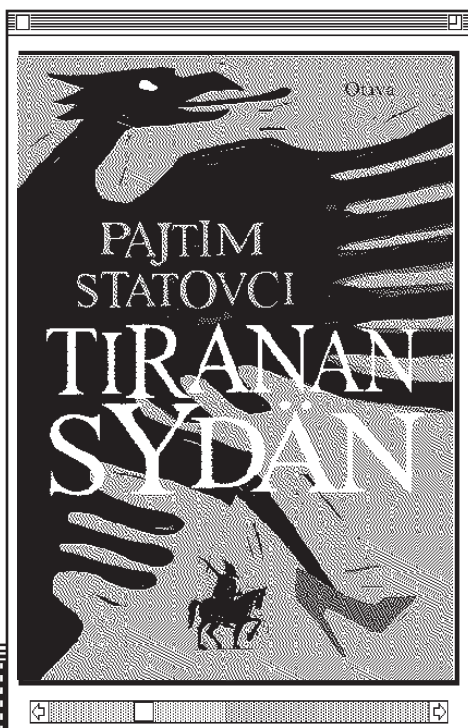
"Agim näytti nauttivan saamastaan huomiosta vielä enemmän kuin minä, sillä hän rakasti tällaisia hetkiä, kaikenlaista esilläoloa – tuntui että hän rakensi koko elämänsä

sellaisten hetkien varaan, joissa hän pääsisi esiin ihmisenä, joksi itsensä kuvitteli, joka hän niiden rikkinäisten kenkien ja likaisten vaatteiden alla oli."

Romaanin vahvuuksia ovat kieli ja tunnelman kuvaus: onnelliset ja traagiset hetket tarinassa koskettavat. Tirana näytetään lukijalle tarkasti yksityiskohtien kautta. Köyhyyden rumia puolia ei peitellä, vaan eriarvoisuus näytetään kaikin puolin. Hyväosaiset kävelevät ohi, kun kerjäläiset sinnittelevät selviytymisensä puolensa. Silmien sulkeminen näyttäytyy itsekkäänä. Niin kauan kuin kukaan ei yritä muuttaa maailmaa, se ei voi muuttua.

Tahto saavuttaa parempaa on kurjimmissakin olosuhteissa ihmistä eteenpäin ajava voima.. Kertoja toteaa, että maailma haluaa nähdä kuvia unelmansa saavuttaneista ihmisistä. Joka paikassa joku haluaa muuttaa pois kotimaastaan. Miksi on väärin yrittää tavoitella haluaansa muualta?

Kokonaisuudessaan Tiranan sydän on vaikuttava teos, joka houkuttelee pohtimaan eriarvoisuutta ja identiteetin kysymyksiä. Henkilöhahmojen kohtalot liikuttavat, vaikka Suomessa kohdatun transsukupuolisen Tanjan surullinen loppu häilyy uskottavuuden rajoilla. Bujar ja Agim, heidän kauniilla kielellä kuvatut kokemuksensa, kannattelevat teosta. Toinen romaani ei jää esikoista heikommaksi.

Ärsyttävä ja ihana

Tiia Kähärä

Juhani Karila
Omenakrokotiilin kuolema
Siltala, 2016

Ähtärin pandat varastetaan limusiinilla. Pilaantuneet karkit pitävät oikeudenkäyntiä. Messiaanisen suosion saanut jumalan maahan tippunut sormi muuttaa verisuihkuksi jokaisen, jota se koskee.

Ensimmäisellä lukukerralla Juhani Karilan toinen novellikokoelma *Omenakrokotiilin kuolema* typeryttää. Nopeasti novellit alkavat kuitenkin tarjota vastaavanlaisia koukuttavia oivalluksia kuin Karilan esikoisteos *Gorilla* (2013).

Karila jatkaakin paljolti *Gorillan* hyväksi havaitulla linjalla: vinksahtaneita näkökulmia, absurdeille kierroksille nousevia eläinjutuja ja elämän merkityksettömyyden pohdintaa. Mukana on myös yksi sama henkilöahmo: Ukko Palikka, legoukko, joka esikoisessa menetti raajojaan. Hahmo nousee tämän toisinkoisen nimikkonovellissa karkiholismista syytetyn minäkertojan horjahtelevaksi puolustusasianajajaksi.

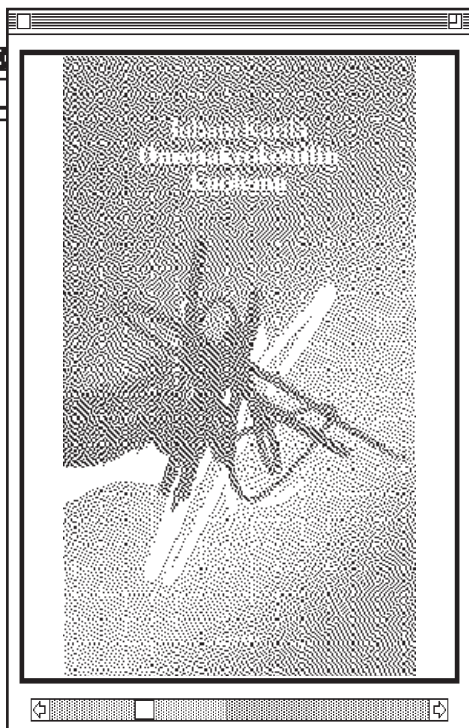
Omenakrokotiilin kuoleman novellit ovat hieman esikoista pidempiä ja jopa hieman juonellisempia, vaikka syy-seuraussuhteet ovat yhä sattumanvaraisia tai jonkun korkeamman tahon irrationaalisissa käsissä. Teoksen kirjoitusohjeena voi nähdä viimeisen novellin kuolemattoman

päähenkilön elämänasenteen, joka jättää kausaalijuonen ja järjen sivusaan: ”Hän päätti alkaa suhtautua maailmaan kuin paksuun fantasiaromaaniin; että kiinnostavinta siinä ovat paikat ja merkilliset olennot.” Novellit liukuvat rajattomasti genrestä toiseen. Satu, fantasia, sci-fi, dystopia, kauhu ja action sekoittuvat, kun vuorollaan esiin marssii poronsarvinen kasino pyörittävä peikkokuningas, tilastotieteilijän 3D-tulostetut aivot, Australiaan asettuvat humanoidit ja kahta päivää vaille 2000-vuotias ryppyisen ruma vampyyri.

Esimerkiksi nöyrästä puille puhuvasta puunkaatajasta kertova novelli ”Mihin puu kaatuu” rakentuu aluksi perinteisen sadun tapaan. Laji väännyt kuitenkin absurdiksi novelliksi, kun kaadettava puu päättää kostaa koko ihmiskunnalle. Överiys nousee aivan uusille globaaleille ja ekologisille tasoille.

Omenakrokotiilin kuolema käsittelee erityisesti ihmisen ja luonnon suhdetta. Novellien ihminen on pieni, typerä ja hetkellinen luonnon ja sen kiertokulun rinnalla. Ihmiselämän turhuus ja kohtalon järjettömyys yhdistyvät teoksen viimeisessä novellissa, jonka päähenkilö turhautuu kuolemattomuuteensa katsellessa, kuinka vuosisatojen saatossa ihmiset kuolevat ja tuhoavat luonnon samalla: ”Hän ihmetteli, miksi kaikki mureni käsiin, mutta hän itse kiersi

maailmaa sitkeästi kuin muovinpala tai jokin vielä pahempi ongelmajäte.”

Omenakrokotiilin kuolema tuntuu toistavan Gorillan pääsanomaa: ainoa keino selvitä elämästä ja voittaa kohtalo on elämän merkityksettömyyden hyväksyminen. Temaattisesti teos tuokin mieleen Eeva-Liisa Mannerin novellit. Vaikka tyyli on molemmilla omanlaisensa ja yhteiskunta ympärillä erilainen, näitä kahta prosaistia yhdistää ekokriittinen luonnon ja ihmisen suhteen pohtiminen, eksistentiaalinen ihmisen osan käsittely sekä deterministinen näkemys elämästä, jossa sattuma tai kohtalo ottaa yksinäisen ihmisen käsiinsä, varastaa tältä tulevaisuuden ja muuttaa sen mielettömyyksiä sarjaksi.

Omenakrokotiilin kuolemassa arkinen absurdus kiteytyy usein koulumaa- ilman kuvauksiin, jotka jättävät

todellisen nykykouluarjen hulluuden kauas taakseen. ”Kilpailujen talo”-novellissa sijaisen aseman voimattomuus konkretisoituu: kun sijainen ei suostu kutsumaan itsepäistä Oona-tyttöä Hänen korkeutensa Ihana Ruusu Prinsessaksi, tyttö käskee kolme mäyrää sijaisen kimppuun, ja nämä kyydittävät sijaisraukan jonnekin Kärämäen toiselle puolen. ”Fysiikanopettaja”-novellissa puolestaan opettaja on jo kynnistynyt eikä edes yritä opettaa matemaattisesti tyhmälle mutta kirjoittajana lahjakkaalle oppilaalleen fysiikkaa. Sen sijaan hän tekee Joni-pojan kanssa sopimuksen: Joni ei tee läksyjä vaan kirjoittaa kaikki fysiikan tunnit tarinoita. Vastineeksi fysiikanopettaja antaa Jonille joka kursista kutosen ja vaatii, että tästä tulee suuri kirjailija. Näin lopulta tapahtuukin: Joni pokkaa esikoiskirjapalkinnon, vapautetaan kunnallisverosta ja lyöddään ritariksi.

Novelliin tuo omaelämäkerrallisia sävyjä Karilan Helsingin Sanomissa (HS 25.9.2016) julkaistu kolumni, jossa Karila kertoo novellin fysiikanopettajaa muistuttavasta matikanopettajastaan. Kommentoituaan Karilan heikkoja koordinaatioita tämä toteaa: ”Kuule. Ei kaikkea tarvitse osata. Sinä osaat kirjoittaa. Kirjoita.” Esseistinä Karila on lempeämpi ja lohdullisempi: matikanopettaja näyttäytyy inhimillisenä kannustajana, kun taas novellin fysiikanopettaja haukkuu Jonin imbesilliksi ja tuntuu jopa ottavan pojan kohtalon omiin käsiinsä.

Vaikka novellin fysiikanopettaja on kirjoitettu kynniseksi ja julmak-

si ja pojan tunneside opettajaansa yksipuoliseksi ja kieroutuneeksi, novelli kuvaa herkkävireisesti samalla myös sitä, kuinka merkittäviä opettajat voivat olla oppilailleen ja kuinka kipeältä kiitollisuus siitä voi tuntua. Juuri tällaiset tarkkanäköiset hetket kaiken kohkauksen alla pysäyttävät ja koskettavat lopulta Omenakrokotiilissa eniten.

Karilan novelleja toivoisi luet-
 van kouluissa. Action-leffoja ja
 pandavideoita yhdistelevä miele-
 tön meno voisi saada teinipojatkin
 innostumaan novelleista. Samalla
 näissä riittäisi analysoitavaa niin
 kerronnallisella kuin filosofsella-
 kin tasolla.

Omenakrokotiilin kuolema tasa-
 painottelee ärsyttävyyden ja iha-
 nuuden välillä. Karilan tyylistä
 joko pitää tai ei. Absurdin överit
 käänteet meinaavat välillä kom-
 pastua omaan laukkaansa ja laimen-
 taa kielen tehoa. Onneksi Karila
 muistaa välillä myös pysähtyä. Kun
 viimeisen novellin lopussa kuole-
 maton ihminen hylkää maanpäällisen
 elämän ja ui jäämeren pohjaa pitkin
 etsimässä viimeistä grönlanniva-
 lasta, ei voi kuin ihailla Karilan
 perspektiivinvaihdoksia.

Naismyytin kevyttä ravistelua

Iina Mikkonen

Eveliina Talvitie
 Miten helvetissä minusta
 tuli feministi?
 WSOY, 2016

feministi? Talvitie kertoo mat-
 kastaan ensin työstä naiseksi ja
 lopulta naisesta riivinraudaksi,
 joka ei pelkää kuuluttaa feminismin
 sanomaa eikä elää sen mukaisesti.

Toimittaja-kirjailija Eveliina
 Talvitien tuoreimmassa teoksessa
 Miten helvetissä minusta tuli

Kirja on rakennettu näiden kolmen
 elämänvaiheen varaan, ja se ja-
 kautuu niin ikään kolmeen osaan,

joista ensimmäisessä kuvaillaan yksinhuoltajaäidin tyttären lapsuutta 1980-luvun Porissa. Siellä pojat kommentoivat kasvavan tytön vartaloa armottomasti ja kapeakatseisesti, samalla kun aikuiset yrittävät kasvattaa tyttöjä "naisen malliin". Ajan populaari- ja nuorisokulttuuria kuvaillaan havainnollisesti aina Barbie-leikeistä kiipeilytelien kaiverruksiin, Dingo-maniaan ja Madonnaan. Lapsuuden ja nuoruuden kuvaus on samaistuttavaa myös 2000-luvulla kasvaneelle naisihmiselle.

Toisessa ja kolmannessa osassa tarinallisuus ja tapahtumien kronologinen eteneminen väistyvät yhä sivummalle, jos niitä alun alkaenkaan juuri oli. Teoksen runko rakentuu Talvitien oman elämänkaaren varaan, mutta paikoitellen teos muistuttaa enemmän tietokirjaa tai hakuteosta kuin omaelämäkertaa. Vaikka jonkinlainen jatkumo on havaittavissa, kerronta poukkoilee ja keskittyy lähinnä feminismiin liittyvien vaikuttajien, tapahtumien ja ilmiöiden esittelyyn. Talvitie tekee tämän kuitenkin asiantuntevasti ja kiinnostavasti. Hän kritisoi sekä ymmärtävästi että oikeutetun vihaisesti niin kollegoitaan, baarissa kähmiviä miehiä kuin muitakin kanssaihmissiään. Sävy ei ole raivofeministinen, muttei myöskään anteeksipyyttävä. Talvitie seisoo mielipiteidensä takana.

Useat kirjassa mainitut henkilöt, kuten Talvitien entiset ja nykyiset miesystävät jäävät nimeämättä, mutta kirjailijan elämää lainkaan tunteva lukija tietää silti, keistä

on kyse. Kirjoittaja on tehnyt tietoisin valinnan, jolla saadaan lukija keskittymään olennaiseen julkisuudenhenkilöillä mässäilyyn sijaan. Kaiken kaikkiaan tapahtumat ja kohtaamiset kuvaillaan silti liian pintapuolisesti ja niukasti, ja voisi toivoa, että Talvitie olisi laittanut itseään enemmän peliin.

Teos kuvailee oivaltavasti ja faktoihin tukevasti nojaten eroja naisten ja miesten asemassa yhteiskunnassa. Ote on huumoristinen, mutta välillä huumori kumpuaa niin totuudenmukaisesta kuvailusta, ettei lukijaa edes naurata: "Pleikkarilla pelaava aikuinen vaalii sisäistä lastaan - poikaa. -- Barbien kanssa häärävä aikuinen nainen olisi perverssi." Esimerkkien kautta lukija havahtuu ymmärtämään, miten kaukana sukupuolten välisestä tasa-arvosta vielä olemme.

UUSI MUSTE

Muunnamme tekstejä sähköisiksi
julkaisuiksi veloituksetta.

Taloudelliset reunaehdot eivät
Uudella musteella jyrää
ilmaisunvapauttasi.

Lyhyet ja pitkät tekstit kaikista
tyylilajeista ovat tervetulleita.

Anna lukijoiden löytää
tekstisi sivustomme kautta.

www.uusimuste.fi

Lisätietoja: matti@uusimuste.fi tai 0445134004